

Kontroll av resistent parasiter – Svarmpar 2024

Bakgrund

Möjligheten att kontrollera parasiter genom avmaskning minskar när parasiterna utvecklar resistens mot läkemedlen. Resistent maskar är motståndskraftiga och överlever trots att fåren behandlats med normal/rekommenderad dos av aktuellt avmaskningsmedel. Egenskapen är genetiskt förvärvad, och kommer att finnas även hos maskens avkomma. När maskarna är resistent mot läkemedlen ökar risken påtagligt för produktionsstörningar och sjukdom till följd av parasitangrepp, vilket redan medfört stora problem i Sverige och än mer i andra länder med en mer omfattande fårnäring.

Projektet Svarmpar syftar till att övervaka förekomst av resistens mot avmaskningsmedel samt att ta fram åtgärder för att bibehålla ett gott resistensläge i landets fårbesättningar. Detta innefattar även hjälp med utredning till de besättningar som misstänker resistens och fortsatt gårdsanpassad rådgivning till dem med konstaterade problem. Mycket satsas på att ta fram information och rådgivning till såväl djurägare som rådgivare och övriga intressenter. Samarbete pågår fortlöpande för att förankra och uppdatera kunskap om parasiter och resistensproblem i landet inom gruppen Svarmpar, där representanter för Gård & Djurhälsan (G&D), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Växa ingår.

Resultat och Diskussion

Cirka 7 700 provsvar från fårbesättningar har registrerats i G&D:s journalsystem under 2024, vilket är i linje med antalet 2023. I fortsatt många fall påvisas även den mest sjukdomsframkallande rundmasken stora magmasken, *Haemonchus contortus*. Djurägarna uppmanas att söka kontakt med veterinär efter varje analyssvar för tolkning och rådgivning. Den viktigaste åtgärden för att motverka ökande resistensproblem anses vara återhållsam och korrekt användning av avmaskningsmedel. Det ses därför som mycket positivt att så många svenska lammproducenter väljer att kontrollera parasitstatus i besättningen via träckprover. En förutsättning för framgång i projektet är att avmaskning bara görs vid behov och med ett effektivt preparat.

I cirka 200 fall har djurägaren markerat att provet gäller kontroll efter behandling, vilket är färre än tidigare år och belyser behovet av fortsatt information och rådgivning om att göra denna kontroll. Siffran borde vara betydligt högre då rådet att kontrollera hur avmaskningen fungerat gäller samtliga inköpta djur plus egna besättningen ungefär vartannat år, särskilt vid förekomst av *Haemonchus* och/eller höga äggtal. Nio besättningar har efter misstanke om problem genomfört

2025-02-17

Sidan 2 av 2

resistensundersökningar, så kallade FECRT. Resistens mot ivermektin (t ex Noromectin® och Ivomec®) har konstaterats på alla undersökta gårdarna utom en, och en av de som påvisade resistens mot ivermektin undersöktes och visade även förekomst av resistens mot bensimidazol (Valbazen®). Detta är i paritet med fynden de senaste fem åren och motiverar fortsatt arbete på inslagen bana.

Sampar, med experter från SLU, SVA, Växa och G&D, har haft tre digitala möten 2024, förutom fortlöpande annan kontakt. Under 2024 har gruppen bland annat diskuterat användning av AI i rutindiagnostik avseende parasiter i träckprov. Rådgivning till djurägare, branschorganisationer, veterinärer och övriga intressenter, har getts kontinuerligt och under 2024 bl.a. via gårdskontakt, kurser, baggauctioner, artiklar och i sociala medier.

Lammen är känsligast för parasitsmitta på betet